პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოსა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

13 ნოემბერი შაბათი 1971 ფასი 2 კაპ.

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან ● № 263 (15173)

უმაღლესი სკოლის კომუნისტთა მოვალეობა

ოთხმოცი ხუთი მილიონი ქალიშვილი და ჭაბუკი — ახლთა ჩვენი ქვეყნის უმაღლეს სასწავლებელთა აუდიტორია. ჭაბ, დღევანდელმა სტუდენტებმა. აქტიური მონაწილეობა უნდა მიიღონ კომუნისტური აშენებლობის ფართო და რთულ ამოცანათა განხორციელებაში. მათ უნდა ატარონ წინ მეცნიერულ-ტექნიკური და სოციალური პროგრესის ეტაპეტება. ახალი საზოგადოების მაღალკვალიფიციურ, იდეურად გამოწრთობილ შემოქმედთა აღზრდა ჩვენი უმაღლესი სასწავლებლების, უმაღლესი სკოლის პარტორგანიზაციების დიდი და რთული მუშობაა.

„უნივერსიტეტისა თუ ინსტიტუტის პარტიული ორგანიზაცია, — თქვა სტუდენტთა სრულიად საკავშირო შეკრებაზე ამხ. ლ. ი. ბრეჟნევმა, — კოლექტივის პოლიტიკური ავანგარდია. უმაღლესი სასწავლებლის პარტკომი კი მისი საბრძოლო შტაბია". ასეთი მდგომარეობა ბევრ რამეს გვავალებს. უმაღლესი სასწავლებლის საქმიანობის ყველა ხაკითხი პარტიული ორგანიზაციის ყურადღების ცენტრში უნდა იყოს. სწავლებისა და მეცნიერული კვლევის დაყენება, იდეური აღზრდა, საზოგადოებრივი მუშობა სტუდენტთა ყოფაცხოვრება და დასვენება — ყოველივე ეს განუწყვეტელ პარტიულ ყურადღებასა და ზრუნვას მოითხოვს. მხოლოდ ასე შეგვიძლია გავაერთიანოთ მომავალ სპეციალისტთა სწავლებისა და კომუნისტური აღზრდის პროცესი.

სკკპ XXIV ყრილობის გადაწყვეტილებანი, რომელმაც ამოცანა დაგვისახა უფრო ხრულად და ორგანულად შევუუსამოთ ჩვენი საზოგადოებრივი წყობილების უპირატესობანი მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის მიღწევებს, ახალ მაღალ მოთხოვნებს უყენებენ უმაღლეს სასწავლებელთა პარტიულ, ორგანიზაციებს. კადრების მომზადება დღეს უნდა შეესაბამებოდეს მეცნიერებისა და ტექნიკის უკანასკნელ სიტყვას. ეს უნდა აისახოს სასწავლო გეგმებსა და პროგრამებში, სახელმძღვანელოებში, ლექციებსა და სემინარებში. პარტიულ ორგანიზაციებს მიეკუთვნება სასწავლო პროცესის შინაარსში, უაღლესი მეცნიერული მონაცემების გამტარებელთა როლი. ისინი უნდა ღაეწყოდნენ, რომ მეცნიერებისა და ტექნიკის ყოველი მნიშვნელოვანი ნაბიჯი აუცილებლად გათვალისწინებული იყოს სწავლებაში, უნდა იყოს სწავლების ახალი მეთოდებისა და საშუალებების ფართოდ დანერგვის ინიციატორები.

უმაღლესი სასწავლებლების კურსდამთავრებულს მარტო თავის სპეციალობაში ცოდნის გარკვეული მარაგი როდი უნდა ჰქონდეს. დღეს ვერ გაბდები კარგი ხელმძღვანელი და აღმზრდელი, თუ არ დაეუფლე მართვის, შრომის მეცნიერული ორგანიზაციის თანამედროვე მეცნიერებას, დაგეგმვისა და ეკონომიური სტიმულირების ახალ მეთოდებს. ყოველნაირი მხარდაჭერის ღირსია მთელი რიგი უმაღლესი სასწავლებლების პარტორგანიზაციათა ინიციატივა, რომლებმაც სტუდენტებისათვის შექმნეს საწარმოო კოლექტივებში აღმზრდელობითი და ორგანიზატორული მუშობის საფუძველთა სპეციალური სკოლები. თავიანთი დანიშნულება გაამართლეს ახალგაზრდა სოციალისტური ტექნიკურ-ეკონომიური მაჩვენებლის მიხედვით შეასრულა 10 თვის დავალება. გეგმის ადამიანური ფაქტორი 73 ათასი მანეთის პროდუქციით; შეკვეთა-მიმა მოგებამ 25 ათასი მანეთი შეადგინა.

ქვის დამმუშავებლებმა 10 თვის გეგმის ადამიანებით ათ-მოუშვეს 700 კვადრატული მეტრი გრანიტის მოსაპირკეთებელი ფილები. განვლილ პერიოდში 9 ათას კვადრატულ მეტრზე მეტი გრანიტის ჯაჭრილადებული ფილები გაეგზავნა მოსკოვის, ვილნიუსის, კიშინოვის მაღლიანი შენობების, თბილისის მეტროპოლიტენის, სასტუმრო „აჭარის" და ინტურისის მშენებლებს.

□ თმრჯოლა. (საკ. კორ.). საქართველოს საზღვრებს გასლილ რიალურებულია 73 ათასი მანეთის პროდუქციით; შეკვეთა-მიმა მოგებამ 25 ათასი მანეთი შეადგინა.

ქვის დამმუშავებლებმა 10 თვის გეგმის ადამიანებით ათ-მოუშვეს 700 კვადრატული მეტრი გრანიტის მოსაპირკეთებელი ფილები. განვლილ პერიოდში 9 ათას კვადრატულ მეტრზე მეტი გრანიტის ჯაჭრილადებული ფილები გაეგზავნა მოსკოვის, ვილნიუსის, კიშინოვის მაღლიანი შენობების, თბილისის მეტროპოლიტენის, სასტუმრო „აჭარის" და ინტურისის მშენებლებს.

● სამი ათასი ტონა მაღალხარისხოვანი ფაქიელი მომხმარებელს ● ათასობით მანეთი ზეგეგმური მოგება ● ოთხ დღეში ხუთი დღის გეგმა ● ათი თვის დავალება განაღდებულია.

□ ბორჯომი. (საკ. კორ.). № 3 წისქვილკომბინატის (დირექტორი გ. ჯორჯიაშვილი) კოლექტივი სულ უფრო აფართოებს სოციალისტურ შეჯიბრებას, წლიური გეგმის ვადამდე შესრულებისათვის. მეწისქვილეებმა საერთო პროდუქციის ჯამშეფრების ათი თვის დავალება 103,9 პროცენტით შეასრულეს, ხოლო ნაგურ პროდუქციისა — 103,8 პროცენტით. პროდუქციის რეალიზაციის დავალებას 436 ათასი მანეთით ადაჭარბებს. გეგმის ადამიანებით ბომშმარებელს გაუზავნეს 3.000 ტონა მაღალხარისხოვანი ფქვილი.

მოწყობილობის რაციონალურად გამოყენებით და მოცდენების შემცირებით გეგმასთან შედარებით შრომის ნაყოფიერება 5,2 პროცენტით აამაღლეს, მნიშვნელოვნად შემცირეს ჯამშეფრების ბოლოდროინდელ პროდუქციის თვითღირებულება და მარტო ცხრა თვეში 14,2 ათასი მანეთი შეეგეგმითი მოგება მიიღეს.

მისამე კვარტალის მუშაობის შედეგების მიხედვით წისქვილ-კომბინატის კოლექტივმა ბაიმარჯვა რესპუბლიკურ სოციალისტურ შეჯიბრებაში და დამსახურებულად მოიპოვა საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოსა და რესპუბლიკის პროფსაბჭოს გარდამავალი დროშა და პირველი ფულადი პრემია.

შეჯიბრების მოწინავეთა რიგებში არიან კომუნისტური შრომის ბრიგადები, რომლებსაც შ. ნადირაძე და ჯ. ჯიორგობიანი ხელმძღვანელობენ. ყოველდღიურ დავალებებს დიდი გადაჭარბებით ასრულებენ მუშები ო. დანელიანი, რ. ლაზარიდი, გ. ალეკიძე.

□ ქუთაისი. (საკ. კორ.). ქვის დამმუშავებელი ჭიაბნის კოლექტივმა (დირექტორი ბ. ფეფლაძე) მეცხრე ხუთწლედის პირველი წლის გეგმის ადამიანებით ჭარბსრულებისათვის გამოული ბრძოლაში ახალი ბამარჯვება მოიპოვა — ადაზე ათი დღით ადრე, ყველა ტექნიკურ-ეკონომიური მაჩვენებლის მიხედვით შეასრულა 10 თვის დავალება. გეგმის ადამიანებით გამომეგებულია 70 ათასი მანეთის, ხოლო ბაღალარის ძეირფასი სამშენებლო ქვის ქვის ქვა და სახელი. სოციალისტურ შეჯიბრებაში ახალ-ახალ წარმატებებს აღწევენ კარიერების სამმართველოს კოლექტივები, რომელიც საქართველოს სსრ საშენ მასალათა მრეწველობის სამინისტროს ექვემდებარება.

სამმართველოს კოლექტივმა ვადამდე შეასრულა პროდუქციის ჯამშეფრების ათი თვის დავალება და სამშობლოს მისცა დიდი მოგება. აქ ბრიგადები და საწარმოთა ოთხეული სოციალისტური ბანაკები დიდანან და ვადაჭარბებით ასრულებენ დავალებებს. მოწინავე მუშები და სპეციალისტები ს. ხვინტრაძე, მ. მაჩიტაძე, ვ. ბაკურაძე, ს. ალიფლიანი, ჯ. ხაჭაპურიძე, ს. ჯრიგალაშვილი, ჯ. ჯიორგაძე, ა. ციბაურიშვილი, ი. ირემაძე და სხვები ოთხ დღეში ხუთი დღის გეგმებს ასრულებენ.

□ ჭიათურა. (საკ. კორ.). შეკვრა ხუთწლედის ზოუდგენის ასაღებად გაჩაღებულ შეჯიბრებაში ახალ-ახალ წარმატებებს აღწევს „საქმეაბმშენის" ტრესტის ჭიათურის სამმართველო (უფროსი ა. ხობუა), რომელმაც 5 ოქტომბრისათვის შეასრულა 2.586 ათასი მანეთის საამშენებლო-სამონტაჟო სამუშაოები და ამით გაანაღდა ათი თვის დავალება. სამმართველოს კოლექტივმა თვითღირებულების შემცირებით დაზოგა 103 ათასი მანეთი, სამშობლოს მისცა 140 ათასი მანეთი შეეგეგმითი მოგება.

მაღალნაყოფიერად მუშაობენ სამშენებლო უბნების კოლექტივები, რომელებსაც ა. ზაქარაშვილი, კ. კაკენაძე, ჯ. თამთარაშვილი და ზ. კიკალეიძე ხელმძღვანელობენ.

კომუნისტური შრომის ბრიგადები, რომელებსაც მ. სარალიძე, რ. ზუბიაშვილი, ნ. გურგენიძე, ს. აბესაძე უძღვებიან ოთხ დღეში ხუთი დღის დავალებებს ასრულებენ.

□ წულუკიძე. (საკ. კორ.). კომუნისტური შრომის საწარმოს — აბრეშუმის ძაფსაღებსაგრეხი ფაბრიკის კოლექტივმა ვადამდე — 10 ოქტომბრისათვის ვადამდე — 10 ოქტომბრისათვის ვადამდე — 10 ოქტომბრისათვის

ანგარიშგება-არჩევნები პარტიულ ორგანიზაციებში

რატომ ჩამორჩა კომბინატი?

თვითეული მათგანი ელოდა ამ ერებას. მათ ბევრი ჰქონდათ სალაპარაკო, ერთიერთ გასაზიარებელი, აწუხებდათ საწარმოს ჩამორჩენა. და აი გაჩნდა განცხადება — საანგარიშო-საარჩევნო ერების მოწვევის დრო ერთი კვირით ადრე ეკონომთა კომუნისტებს. ამიტომ ყველა დაუგვიანებლივ და მომზადებული მოვიდა. იგრძნობოდა, რომ თვითეულ მათგანს სურდა აქტიური მონაწილეობა მიეღო კრების მუშაობაში, თავისი აზრი გამოეთქვა მომავალი საქმიანობის უკეთ წარმართვისთვის.

აზმეტის ხისლამშუშავებული კომბინატის პირველადი პარტიული ორგანიზაციის ბიუროს ერთი წლის საქმიანობის შესახებ კრებას დაწვრილებით მოახსენა ბიუროს მდივანმა ზ. ჭანაშიამ.

კრებაზე საქმიანი მსჯელობა გაიმართა. ეხებოდნენ პარტიის მიერ დასახულ ამოცანათა განუხრელად განხორციელებისათვის პარტიული ორგანიზაციის, კომუნისტების მიერ გაწეულ მუშაობას. მომხსენებლისა და კამათში გამოსულთა სიტყვებიდან გამოირკვა, რომ კომბინატის მშრომელთა კოლექტივმა, რომელსაც ყველა უდგანან სათავეში, ვადაზე ადრე შეასრულა მერვე ხუთწლიანი გეგმით გათვალისწინებული დავალებანი და აიღო ვალდებულება მეკვსრე ხუთწლედის პირველი წლის გეგმები 20 დეკემბრისათვის შეასრულოს.

სკკპ XXIV კრილობის გადაწყვეტილებათა შესაბამისად პარტიულ-პოლიტიკური და ორგანიზაციული საქმიანობის უკეთ წარმართვის შედეგად კიდევ უფრო ამაღლდა კომუნისტთა პასუხისმგებლობა და როლი წარმოებაში, განმტკიცდა ინონ თავი, განცალკევებულ ორგანიზაციის ბიურო სისტემატურად ამოწმებდა პარტიული კრების მიერ მიღებულ დადგენილებათა შესრულების მიმდინარეობას, იბრძოდა მათი შესრულებისათვის. მაგრამ მაინც ერთბაშად შეიცვალა. მდგომარეობა. საწარმომ იწყო ჩამორჩენა.

მოკავათენი გულისტკივილით აღნიშნავდნენ: მიუხედავად იმისა, რომ კომბინატმა კარგად დაიწყო მეკვსრე ხუთწლედის პირველი წელი, ყველა საამქრო დღეურსა და დეკადურ დავალებას გადაჭარბებით ასრულებდა, მუშების უმრავლესობა გრაფიკის გასწრებით მუშაობდა, მაგრამ ერთბაშად დაირღვა შრომის რიტმი, ძირითად სახეობათა პროდუქციის გეგმების შესრულებაში გაორვეგებმა ინონ თავი, განცალკევებულ სამ კვარტალში გამოვრჩა ინეთი თვეები, როცა არ სრულდებოდა სახელმწიფო დავალებანი. ამან კი საერთო ჩამორჩენა გამოიწვია — 9 თვის გეგმა კომბინატმა 98,1 ბროკენტით შეასრულა.

რამ გამოიწვია ჩამორჩენა? ამაზე თავიანთი აღმოფხვრა ვერ დამალეს მომხსენებლმა და კამათში გამოსულმა კომუნისტებმა. გამოირკვა, რომ ნედლეულის მომზადებელი ორგანიზაციები აღარ ეგვიდნენ შეთანხმებას, ადგილი ჰქონია წყვეტილობას მომარაგებაში— გრაფიკის მიხედვით არ ამარაგებდნენ საწარმოს, „ტყემრეწმეურნეობამ“ 9 თვეში კომბინატს დაკლო 2.320 კუბური მეტრი ნედლეული, რაც თითქმის მთელი ერთი თვის სამუშაო მარაგია. ისიც აღინიშნა, რომ ამკამად მიღებულია ზომები ნედლეულის დაჩქარებით შემოზიდვისა და ყველა საამქროს სრული დატვირთვით მუშაობისათვის.

კომუნისტები დაწვრილებით აკეთებდნენ ანალიზს და გამოთქვეს თავიანთი მოსაზრებები იმის შესახებ, თუ წლის ბოლოამდე დარჩენილ მოკლე დროში რა ღონისძიებით შეიძლება მიაღწიონ ჩამორჩენის ლიკვიდაციას. ერთერთ საშუალებად აღიარებულ იქნა „ხუთი დღის საწარმოო დავალება — ოთხ დღეში“ მოძრაობის გაფართოება. ამ ახალ წამოწყების კომბინატში პირველი გამოეხმაურა საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი ფილარ ფილაშვილი. ამ ინიციატივას [illegible] სხვაც ბევრი მიმდევარი გამოეხმაურა, მაგრამ ვერ კიდევ ყველა [illegible] ამქროსა და ბრიგადაში [illegible] შესაძლებლობით არ გაიერთიანებულა ავი. ამიტომ კამათს მონაწილეებმა მაცოცხლ გააკრიტიკეს ის კომუნისტები და ხელმძღვანელი მუშაკები, რომლებიც თავიანთ სამუშაო უბნებზე საკმაო მონდომებით არ იბრძვიან კარგი თაოსნობის გაფართოებისათვის, სიახლის დანერგვისათვის.

კომბინატში ამ ბოლო დროს ბევრი რამ გადახალისდა. მოძველებული ტიპის ფაზგა-ფანადგარები შეიცვალა ახალი, უფრო მაღალი წარმადობის ტექნიკით, გამოსულია საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი ფილარ ფილაშვილი. ამ ინიციატივას [illegible] სხვაც ბევრი მიმდევარი გამოეხმაურა, მაგრამ ვერ კიდევ ყველა [illegible] ამქროსა და ბრიგადაში [illegible] შესაძლებლობით არ გაიერთიანებულა ავი. ამიტომ კამათს მონაწილეებმა მაცოცხლ გააკრიტიკეს ის კომუნისტები და ხელმძღვანელი მუშაკები, რომლებიც თავიანთ სამუშაო უბნებზე საკმაო მონდომებით არ იბრძვიან კარგი თაოსნობის გაფართოებისათვის, სიახლის დანერგვისათვის.

კომბინატში ამ ბოლო დროს ბევრი რამ გადახალისდა. მოძველებული ტიპის ფაზგა-ფანადგარები შეიცვალა ახალი, უფრო მაღალი წარმადობის ტექნიკით, გამუმჯობესდა მუშათა შრომისა და საყოფაცხოვრებო პირობები. კომბინატში [illegible] ბევრი [illegible] ემისათვის, [illegible] საამქროს [illegible] ამქროსა [illegible] ამქროებსა [illegible] — არ დაეშვებით ჩამორჩენას! — მტკიცედ განაცხადეს კომუნისტებმა და კრების ფინანსიებიც სწორედ ის საკითხები ისახა, რომელთა განხორციელება უზრუნველყოფს მეცხრე ხუთწლედის პირველი წლის გეგმების ვადაზე ადრე — 20 დეკემბრისათვის შესრულებას, საფუძველს შეუქმნის ხუთწლედის ამოცანების წარმატებით განხორციელებას.

ა. თვალიაშვილი.

„კომუნისტის“ საკ. კორ.

ალაზანგაზრდა მეორეულს — საშუალო განათლება

საქართველოს პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭოს პრეზიდიუმმა, საქართველოს აღკკ ცენტრალური კომიტეტის ბიურომ და საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 20 ივნისი და დიპლომი დათვალიერების გამართვიდან ბოლეს — სამრეწველო საწარმოთა, ტრანსპორტის, კავშირგაბმულობის, სამშენებლო ორგანიზაციების, საბჭოთა მეურნეობებისა და კოლმეურნეობების კოლექტივებს ადგილობრივისათვის.

საღამოს (ცქლიანი) საშუალო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ასოციაციები, რომლებშაც საუკეთესო მაჩვენებლებს მიაღწიეს დათვალიერებაში, ჯილდოვდებიან საქართველოს პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭოს. საქართველოს აღკკ ცენტრალური კომიტეტისა და საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს დიპლომებით. ის სკოლები, რომლებშაც განსაკუთრებით გამოჩინეს თავი სამუშაროდ მიიღეს 20 კომპლექტ სასწავლო მოწყობილობას. პროფკავშირული და კომკავშირული აქტივისტები, სამეურნეო ხელმძღვანელები, სახალხო განათლების მუშაკები, მასწავლებლები, რომლებმაც განსაკუთრებით გამოიჩინეს თავი დათვალიერების დროს, დაჯილდოვდებიან საქართველოს პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭოს, საქართველოს აღკკ ცენტრალური კომიტეტისა და საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს საპატიო სიგელებით, სამკერდე ნიშნებით „საქართველოს სსრ განათლების წარჩინებული“.

საქართველოს პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭოს პრეზიდიუმმა, საქართველოს აღკკ ცენტრალური კომიტეტის ბიურომ და საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიამ დაადგინეს პროფკავშირთა, კომკავშირულ ორგანიზაციებსა და სახალხო განათლების ორგანოებს უზრუნველყონ სამრეწველო საწარმოთა, ტრანსპორტის, კავშირგაბმულობის, მშენებლობის, კოლმეურნეობების და საბჭოთა მეურნეობების, საოჯახო (ცქლიანი) საშუალო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების კოლექტივების აქტიური მონაწილეობა დათვალიერებაში. (საქდესი).

□ □

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს მუდმივ კომისიებში

რამდენიმე დღის განძილზე მოსკოვში მიმდინარეობდა მოსამზადებელი კომისიათა სხდომები, რომლებიც შექმნეს სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს კავშირის საბჭოსა და ეროვნებათა საბჭოს საგარეო-საბიუჯეტო და დარგობრივი კომისიებმა. სხდომებზე განიხილეს სსრ კავშირის სახალხო მეურნეობის განვითარების 1971-1975 წლების სახელმწიფო ხუთწლიანი გეგმის, 1972 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტისა და სსრ კავშირის 1970 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშის ძირითადი მაჩვენებლები.

კომისიათა სხდომებზე მოხსენებები და საინფორმაციო მოხსენებები გააკეთეს დარგობრივ სამინისტროთა და უწყებათა, საკავშირო პროფსაბჭოს, სსრ კავშირის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტისა და ფინანსთა სამინისტროს, მეკავშირე რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოების წარმომადგენლებმა.

მეტალურგიის, ქიმიანსაშრის მრეწველობის, ენერგეტიკისა და გეოლოგიის კომისიის სხდომაზე აღინიშნა, რომ საბჭოთა ეკონომიკის ამ დიდმნიშვნელოვანი დარგების განვითარება გათვალისწინებულია პარტიის XXIV კრილობის დირექტივების შესაბამისად. როგორც წინა, XXIV კრილობაზე აღინიშნული წარმოების მოცულობა გამომდინარეობს მაქსიმალური დავალებებიდან.

მძიმე მანქანათმშენებლობის კომისიის წევრებმა ყურადღებით განიხილეს წინადადებანი პროდუქციის ხარისხის გაუმჯობესების, შრომის ნაყოფიერების ზრდის, ხარისხისნიშნიანი მანქანებისა და მოწყობილობის წარმოების ადიდების. ახალი ტექნიკის პროგრესული ტექნოლოგიის შექმნისა და დანერგვის შესახებ.

სოფლის მეურნეობის კომისიამ აღნიშნა, რომ განვლილ ხუთწლეულში მნიშვნელოვანად გაიზარდა სოფლის მეურნეობის პროდუქტების წარმოებისა და სახელმწიფო შესყიდვის მოცულობა.

ერთ-ერთმა კომისიამ შეიტყვალა ვაჭრობის, საყოფაცხოვრებო მომსახურებისა და კომუნალური მეურნეობის საკითხები. მან, კერძოდ, აღნიშნა, რომ ახალ ხუთწლედში გათვალისწინებულია საყოფაცხოვრებო მომსახურების მოცულობის გადიდება.

ჯანმრთელობის დაცვისა და სოციალური უზრუნველყოფის კომისიის ყურადღების ცენტრში იყო მოსახლეობის სამედიცინო მომსახურების შემდგომი სრულყოფისა და სამედიცინო დახმარების გაუმჯობესების საკითხები. შესწავლილია ხუთწლიან გეგმაში გათვალისწინებული მშრომელთა საპენსიო უზრუნველყოფის გაუმჯობესების ღონისძიებანი.

დეპუტატებმა განიხილეს აგრეთვე სახალხო მეურნეობის მთელი რიგი სხვა დარგების, ტრანსპორტისა და კავშირგაბმულობის, სახალხო განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის განვითარების პერსპექტივები. გაანალიზეს მოკავშირე რესპუბლიკების პერსპექტივები ეგვიპტეში. [illegible] ბიუროს [illegible] ეროვნული [illegible] ეროვნული [illegible] ეროვნული

მკითხველები ეხმაურებიან „კომუნისტში“ დაბეჭდილ წერილს

სიტყვა სიჩუმის შესახებ

„სიტყვა სიჩუმის შესახებ“ — ამ სათაურით „კომუნისტის“ 27 აგვისტოს ნომერში დაბეჭდეთ სსრ კავშირის ჯანმრთელობის დაცვის მინისტრის მოადგილის, სსრ კავშირის მთავარი სანიტარული ექიმის პ. ბურგასოვის წერილი.

„კომუნისტის“ რედაქციამ მკითხველებს მიმართა თხოვნით გამოთქმულიყვნენ „სიტყვას სიჩუმის შესახებ“, რომელშიც აღძრულია უაღრესად საყურადღებო საკითხი. სხვადასხვაგვარშა და ძირითადად მაინც ავტორანსპორტის ყურთწამლებმა ხმაურმა, როგორც იტყვიან, ძილიც წაართვა და მოსვენებაც ქალაქის ბევრ მცხოვრებს, მეტადრე იმათ, ვინც დიდ ქუჩებსა და პროსპექტებზე სახლობენ. ამ მხრივ, სამწუხაროდ, არც თბილისში, ქუთაისში, ბათუმში, სოხუმსა და სხვა ქალაქებშია ნორმალური მდგომარეობა.

წერილმა ჩვენი გაზეთის მკითხველთა ფართო გამოხმაურება გამოიწვია. რედაქციამ მრავალი ასეული წერილი მიიღო რესპუბლიკის ქალაქებიდან და რაიონებიდან. მკითხველებმა ხმა აღიმაღლეს, მოგვწერეს თავიანთი მოსაზრებანი, თუ რა უნდა ვიღონოთ ლარა საშუალებებით ვებრძოლოთ ხმაურს — ადამიანის ჯანმრთელობის ამ უბილავ მტერს.

გთავაზობთ მკითხველთა ზოგიერთ წინადადებას, შენიშვნებს, მოსაზრებებს.

გვიხსენით ხმაურისაგან!

ბურგასოვის წერილში, რომ წავიკითხე, გული ამეფეთო ამეესო, იმენი გვ. შ ველოს-მეთქი, — გვწერს ზესტაფონიდან მეორე ჯგუფის ინვალიდი ვ. მესხიძე.—ჩვენთან არც შვენებლობაა, არც ბულვარები, სამაგიეროდ აქვე, ბიბლიის წინ გაუთავებელი ფეხბურთია, იღუნება ძახები, ოქროს სამანეთო სამუშაო ტანელ ხმაურს ქმნის. მთავარმა ექიმმა მ. მაღლაკელიძემ არა-ერთხელ დაწერა პრესაში, საქმეს ეს არ ეშველა. სათამაშო მოედანი ეიძლება მოშორებით მოეწყოს, ოქროს სამანეთო სამუშაო კი — ადგილის მხარეს. ან ეს იქნება ალური ზრუნვა მშრომელთა ჯანმრთელობისადმი.

საჭიროა სიმშვიდე, — იწერება ორჯერ ერთ-ერთ ბეედაგოგი მ. ტერტერიანი — ჩვენში ბევრი ღონისძიება ეწყობა ხმაურის წინააღმდეგ, ოღონდ ეს წვეთია ზღვაში... ადგილობრივმა საბჭოებმა ამას მეტი ყურადღება უნდა დაუთმონ. ჩვენების ამაღლება შეამცირებს ხმაურსაც.

პენსიონერი ს. მიქაუტაძე (თბილისი, დიღმის მასივი) გვწერს:

...ჩვენი მაგისტრალური ქუჩა ბეგობრობის სახელს ატარებს, ოდონ ჩვენი ჯანმრთელობის ბრეკი კი ორიან ცერძო მანქანების მფლობელნი, რომელნიც ისევ ხმაურად ქუჩაზე მანქანის ბგანაკებით და გადამაზებით იხმენენ თავიანთ საეჭვო ამფსონებს: ეზო! გინ! ეთ! ეთ! ეს ხდება იქ, ოდაც ბალიკების ქვეგანყოფილებაა მოთავსებული. ერთი ხელის ოდება ადგილი აქვს წინ 200 ბინაროვრებს, იქაც მანქანების სადგომია; ბიჭების ყიჟინი...

ა. წერეთლის პრ. № 116 მცხოვრებთა 17 ოჯახი აწერს ხელს წელს, რაც დღის 7 საათზე დაუწერია სამი შვილის დედას, თბილისელ მ. ფიქრიშვილს: ამაზე გვიან არც წერა შეიძლება და არც ფიქრი, ისეთი ხმაურიაო. აქეთ ლომონათის ქარხანაშია უსასრულო მტვრევა-ზრიალი, იქით — მაგნიტოფონის ქარხანაში. ამას ემატება დამპალი ხილისა და დამწვარი შაქრის სუნი. შაბათ-კვირას მაინც მოგვასვენონო, — ითხოვენ მოქალაქეები. სად არ მიმართეს, მაგრამ რა?

„კომუნისტში“ აღძრულმა საკითხმა ძლიერ აგვაღელვა, — გვწერს გ. ხუკნიძე. — ყველა მოხმაურე სასტიკად უნდა გაიაროს როგორც უბნის კომიტეტის, ისე ყველა მოქალაქისაგან. მოურიდებლად უნდა მიეთითოთ მყვირალა მანქანების მფლობელი. მე გულით ავადმყოფი ვარ და მეზობელთა ძაღლების ყეფამ ნერვები დამიშალა.

ეზოში ზეტაფონის სამკერვალო ფაბრიკაში. იქაც ხმაურია. ეს არის ხმის ჩაბმაში დანადგარები. ამავამად ჩითახევის სანატორიუმში ვწევარ. ეს აქ კი იდეალური სიჩუმეა. რა დასასვენებელს ბუნებ, თუ ყველგან ასე იქნება?

სამედიცინო ინსტიტუტის ასისტენტი გ. ფანცხავა (თბილისი, გიორგაშვილის პრ. 47) გულისტკივილით ამბობს: დაღლილი ადამიანი საღამოს ბინას მიაშურებს, რომ დაისვენოს, მაგრამ აი, ზედა სართულზე იწყება ატანილი ხმაური, ყაყანი... ზოგჯერ საკვირეს შეავაფარებ თავს და ღამის 12 საათზე ვბრუნდები შინ. ახლა მეზობელი ბინიდან ისმის ატაკაზე ჯოხის ცემა. ქოშების ბაკუნი, ლაწანი... ძლიერ ჩამეძინება. გათენების წინ და აგერ ციცაკის რადიო-შიმღერის ღრიალი მაღვიძებს... ამას ემატება უსასრულო სტუმრობა, ღრიანცელი, სადღეგრძელოები... თუ რაშეს ეტყვი, „ეარეს გიჩვენებენ“ ჩვენ ძოვითხოვთ ასეთი ეზოში და ეგეთო ადამიანების დასჯას. ვის რა უფლება აქვს თავის ქეიფს შეაწიროს მშრომელთა ჯანი?!

ვლ. პატარაია (თბილისი). სამტრედიის ქუჩის მდგომარეობას ერთვის: მატარებლის ლიანდაგი, რაც ქუჩას შუაზე ყოფს, აუტანელ ხმაურს იწვევს, ამას ემატება მანქანების გრიალი და სიგნალიზაცია, მოურწყავი ქუჩის დახეტის დროს ავარდნილი კორიანტელი და დამგეული ქალის ლანძღვა — როგორ თუ მორწყვას ითხოვთო! გთხოვთ გვიშველოთ!

„უსულგულო, ადამიანები“, — ასეთი სათაურით მიიღო რედაქციამ ვ. ჭკადუას წერილი, სათაური კარგად გამოხატავს საქმის არსს. ამ რამდენიმე წლის წინათ საცხოვრებელი სახლის სარდაფში თბილგასტრონომვაჭრობის დირექციის საფუნთუშე საამქრო გიუხსნია (რაც არ არის სწორი), ძერე საგანგებოდ მოლიც აუყენებიათ კედლის გაყოლებით, ტექნიკურად გაუმართავი დანადგარი აუტანელი ხმაურით აქ ცხოვრებას შეუძლებელს ხდის...

ბურგასოვის სტატია თითქოს საგანგებოდ ჩვენზე ან ჩვენ მიერ არის დაწერილი, — მიმართავს რედაქციას ოსებიძის ქ. № 69 მცხოვრებთა სახელით ნ. ოთხმაშვილი. ეზოში მოუთავსებიათ სამხერხაო, რომლის მოტორი მთელი დღე-ღამის განმავლობაში (შაბათ-კვირასაც კი) გუგუნებს. ასრულებენ დაკვეთებს, ირის გამართული ვაჭრობა, ღრჭიალებს ხერხი, აკაკუნებენ მჭედლები... დიახ, ეზოში არაოფიციალური სამჭედლოც გაუხსნიათ და მშრომელებს ნერვებს „უკეთავენ“.

ჩვენს მიკრორაიონებში ათი ათასამდე მცხოვრებია, — წერს ვ. მჭედლიშვილი (თბილისის პირველი მაისის რაიონის მე-17 საბინაო-საექსპლოატაციო კანტორის სახლთა კონტროლის ჯგუფის თავმჯდომარე), — აქ მუშაობა გააჩაღა მე-8 სამშენებელო სამმართველომ. მუშაობა სამ ცვლად წარმოებს. ათიოდე მუშა ძალს უფრთხობს ათასობით ადამიანს: რაიკომასკომმა ასე გვიპასუხა: „დადგენილება ირსებობს სამ ცვლად მუშაობის შესახებო“. გასაგებია, მაგრამ როგორ აიტანონ ადამიანებმა აუტანელი ხმაური, დადამახეა, გეგეუნი შაბათ-კვირასაც კი? ამას ემატება მოტომსრბოლთა და მოტორიანი ველოსიპედების პატრონთა ხმაური. ადამიანები სასოწარკვეთილებაში ვარდებიან.

ავტობუსების ატეხილ ხმაურზე ჩვენი მოქალაქე ბ. საჯინავა.

ამას წინათ ავტობუსით ვიმგზავრე. ნაცარმაგი ნაცნობი ნახა, მთელი ეკეთნის გასაგონად დაიყარა კითხვები: საღ მიდის, საღ მუშაობს ცოლი რას აკეთებს და ა. შ. კაცი უხერხულობაში ჩავარდა. გამომიეიბლად ხომ არ დაგაყენესო, ჰკითხა. ეს იმან იწყინა და გაიმართა ვრთი აყალმაყალი. დამახასიათებელი დეტალია. იქნებ თქვენ გაგვებნოთ, მკითხველნო: წყნარად იყოს, შეიბრალოს მსმენელთა ყურები მაინც!

ბურგასოვის წერილს, იმედია, ყველა სიქმით გამოეხმაურება, — წერს პერსონალური პენსიონერი ნ. მესხი (თბილისი). — ჩვენც აგვიკლო მანქანების ქარავანმა გაბმული სიგნალებით, ქორწილი და ქელები ვერ გაგვირჩევია, რა-ტომ უნდა შეგაწუხოთ ჩვენი გაბეზდებით ქვეყანა? ამას სათანადო ორგანოებმა ყურადღება უნდა მიაქციონ. იქვე აღნიშნულია, რომ კ. ცეტკინისა და აბასთუმნის ქუჩების კუთხეში საკომერციო ბაზრისაკენ მიმავალი მანქანების ქარავანი ჩერდება, იწყება ხმაური, მობინადრეები ღამეებს თეთრად ათევენ.

ა. გეორკიშვილი, ვ. ბეკაური, ვ. ტაბატაძე და სხვები გარდაბნის რაიონის სოფელ გამარჯვების 300 მცხოვრების სახელით ითხოვენ იმ სამგზავრო თვითმფრინავების ტრასის გადაწევას, რომლებიც ძალი დღე-ღამის განმავლობაში გუგუნით ტრიალებენ სოფლის თავზე.

ერთი ხელმოუწერელი ბარათი მეტყველებს: ეს, ქუჩაში მიცავლებელს მიისვენებენ. მანქანები გულისწამღები სიგნალით მიაცილებენ. ავტოინსპექცია კი დუმს. ნუთუ სწორედ ამას ღალატობს სმენა, ვისაც კი ხმაური ყველაზე მეტად უნდა აწუხებდეს? ჩემი აზრით, უნდა დაისაჯოს არა მარტო ხოხმაური, არამედ წამყოფებელიც.

საქართველოს კულტურის დამსახურებული მუშაკი თბილისელი ი. პოლოსოვი გვწერს: ფიროსმანის ქუჩაზე აუტანელი ხმაურია. ტრამვაის მოხსნამ მოგომარეობა გააუარესა, რადგან მთელი სამანქანო ნაკადი აქ გადმოვიდა. ძილსა და სიმშვიდეს დავიმშვიდობეთ. მე ჰიპერტონია მივიღე, არც სხვები არიან უკეთეს დღეში. ვისაც შეიმართეთ, ასეთები არ გაგვეცა.

თბილისელები ა. სულაქველიძე, შ. და ნ. რევაზიშვილები, თ. გოგუაძე, თ. ელოანტი გვწერენ: ავტორანსპორტის ყურისწამღები ხმაურია ივჯაზიშვილის აღმართზე, სადაც მუდამ ცალმხრივი მოძრაობა ბყო. გასულ წელს რატომღაც ორმხრივი მოძრაობა დაიწესეს. ამ ეგრადუსიან აღმართს რომ მანქანები აუყვებიან, აქ ცხოვრებას ჯოჯოხეთად აქცევენ ქალაქის საბჭო პასუხს არ გვიძლევს.

„სიტყვა სიჩუმის შესახებ“ დროულია, — გვწერს ჩხოროწყუელი პენსიონერი ბ. ჯალალიანა. — ჩვენთან ასეა: მანქანები სოფელში ღრიანცელით შემოდიან... დადგებიან ჯარუბთან და შეეგბრალებლად ღრიალებენ. განა ეს ხალხის აბუჩად აგდება არ არის? კანონი ასეთ მოუთიდებლებს სამაგალითოდ უნდა სჯიდეს.

ადამიანებო, წყნარად!

მდუმარებენ მწვერვალები,
ტყე და ველიც დუმს,
ალმართი ვერ აგიყვია,
ველარ ითქვამ სულს.
მწვანე ტყეში მწუხრი წვება,
ჩიტიც არა სტკენს...
ცოტა ხანი მოითმინე,
მოისვენებ შენც!

კითხულობთ და ისვენებთ, გულის რიტმი ჭარის ხმას ეწყობა. უკერად მეზობლის ბინიდან ლარნაკის მსხვრევის ხმა ისმის, სკამი ეკედლს შეეღეწა, ქალი ბიჭს ლანძღავს, კაცი ქალს ეუბერება. ხვალ ასეთ დღეს მეზობელს დაატეხენ. ასეთი ადამიანები ხმაურობენ და ზაფრას თესავენ, დიდგულობენ და იქადნებიან...

მზეც კი არიდებს თვალს, კოჯრის ნიავიც კი არ გაკარებია კარს იმ ამღილი ზაფრის ბურუსში. ტლანქი, შეუგნებელი ადამიანები, ასობით საქმით მშრომელს აწუხებენ, ეკიმპეიბიან, უშფოთებენ ძილს, ღრეობენ, ბეღოვნურად ბრიუტენენ ცხოვრებას. ამბტომაც საჭიროროტენ საკითხია აღძრული ბურგასოვის სტატიაში. ითასობით ადამიანი ბაკუთარი გულის ტკივილს ბედავს ამ წერილში. მაგ შეკვეთნა „ერთიანი ფრონტი“ ხმაურთან ბრძოლისა!

ხმაური ასნეულებს ჯანმრთელს და კლავს სნეულს. ხმაური ამფოთებს, ამერეკს, ტანჯავს ადამიანს. ვინც ხმაურობს — მტერია სიცოცხლისა.

ხმაური მაინე როლს ძველი ხალხებიც გრძნობდნენ. საკმარისია გავიხსენოთ რომაელთა მითოლოგიის ბუმბერაზი კაკუსი, ვულკანის ტლანქი შვილი, რომელიც თავისი მეცეცური ღრიალით ადამიანებს აშეკაკებდა და საკრძალს იტაცებდა. ვიდრე ჰერკულესმა ორ მოკლა ეგი. ამისათვის რომაელები ჰერკულესს თაყვანსა სცემდნენ. კაკუსი მოკვდა, კაკაფონია დარჩა.

ჩვენს დედაქალაქშიც მანქანების სიგნალი იმისათვის აკრძალეს, რომ ეს აბნევს, აშფოთებს, ზიანს აყენებს ადამიანებს. ბევრისაფიის ეს აკრძალვა ქაღალდზე დარჩა. უპატიოსნო რომ უფროდთ, ყოველი დამბაშავე შუბლს შეიერკვეს, საკუთარ მანქანას კი ისე დააყვირებს, რომ მოხუც ქალს, დაფიქრებულ ბერიკაცს ბული გადატრიალდება. ექიმები გვეუბნებიან: მშვიდად! თავაშვებული ძალოვნები კი გიჭკიენიან: „არა!“.

განა მტკიცება უნდა იმას, რომ სიწყნარე წამალია, ხმაური კი — საწამლავი?

ნორმალურია წვიმის შხაპუნი, ფოთლების შრიალი, ჩიტის ბალობა, მეწყერის გუგუნიც კი, მაგრამ ნორმალური არ არის ქუჩაში ბიჭების სტვენა, ტროლეიბუსში გამართული ხმამაღალი ბასი, ხორხოცი, დაკა, უცნობთა ყურებთან ატეხილი სიცილი... ასეთი „მუსიკა“, სამწუხაროდ, ხშირად გვესმის.

ჩვენს ქვეყანაში ყველაფერი კეთდება იმისათვის, რომ ადამიანს შეექმნას სიჩუმის, კარმოხიის, თავგასინობის, ურთიერთპატივისცემის ატმოსფერო. ზოგს, ეტყობა, არა ხერს კულტურულ ადამიანად იწოდებოდეს, უდროო დროს და უსაშველოდ შორს აყვირებს რადიომიმღებს, ტელევიზორს, ან ჩხუბობს. ხმაურობს და მერე თავი დაზარალებულის როლში გამოძაყავს — პირიქითო, თვითონ მაწყენებენ...

აბა რა ტრადიცია უნდა შეიქმნას ზოგიერთი ასეთი მოქალაქის იმედით? როდის იქნება ჩვენი ქალაქი, მაგალითად, ლენინგრადივით იდეალურად წყნარი, თავგასიანი. უხმაურო, თუ ერთი ჩუმად იქნება და ათი იხმაურებს?

ვის არ ხერს მეტხანს იცოცხლოს? ვის არ ხერს მიესალმოს „კომუნისტს“ ფურცლებზე აღძრულ საკითხს და ებრძოლოს ხმაურს?

მოდით, ეს უმბაროდ მოვაგვაროთ. ეს არც ისე ძნელია, თუ საბელმძღვანელოდ გავიხდით ფრიად კუმანურ დეკრეტს:

— ადამიანებო, იყავთო წყნარად!

აკაკი ბელოვანი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეჭვნიერები ამბობენ

● ოდესმე კაცობრიობა იძულებული გახდება ისეთივე გადამწყვეტი ბრძოლა გამოუცხადოს ხმაურს, როგორითაც უსწორდება იგი ქოლერასა და შავ ჭირს.

რობერტ კოხი.

● ხმაურისაგან დაცვა, უპირველეს ყოვლისა, ადამიანის პიროვნულ ღირსებათა ბანმტკიცებაა, რადგანაც ადამიანი მით უფრო საჭიროებს ნერვული დაძაბულობისაგან თავდაღწევასა და დასვენებას, რაც უფრო უხდება შემოქმედებითი უნარისა და გონებრივ ძალთა კონცენტრირება იმ პრობლემათა გადასაჭრელად, რასაც მას თანამედროვე ცხოვრება უყენებს.

ვერნერ ცელერი.

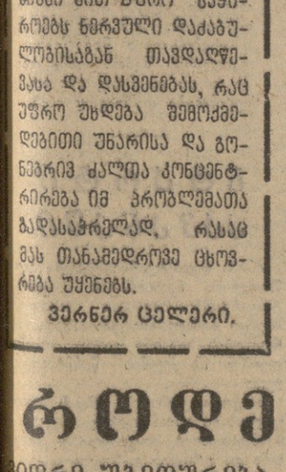

სამწუხაროდ, ასეც ხდება!
ნახ. ე. ჭოჭიაშვილისა.

ერთ-ერთ ადამიანს

დიდი ილია წერდა: „არის ქვეყნად ბევრი იმისთანა საგანი, რომლის გაძიც ძაც ითქმის და არაცა, რადგანაც საგანი ან გამოთქვიერი არ არის ჯერ მთლად, ან მეტად რთულია და დახლართული... ხოლო ქვეყნიერებაზედ ბევრი იმისთანა საგნებიც არის, რომელთა ვითარებაც, ცხადია, როგორც ორჯერ ორი ოთხია. აქ საუბრის გაბმა და ერთმანეთთან ლაპარაკი, საგნის წაღმა-უკუღმა თრევა და წეწვა მეტი ბარგია. ამისთანებზე ლაპარაკი სულგრძელობაა იმის მსრით, ვინც იძულებულია ეჩინინოს მეორეს, რომ ორჯერ ორი ოთხია, და იმის მხრით, ვინც ამ ჩიჩინისთვის ვისმე იძულებულ ქყოფს, მეტისმეტი სიბრიყვეა და გონების დაბნეულობა“.

ეს, სწორედ ამისთანა ამბებზე მოგვიხდება ქვემოთ ლაპარაკი. არც ჩვენ ვგეალისებთ ეს. მაგრამ, ისევ ილიასი არ იყოს, „რას იზამ“, წინსელა და ცხოვრება გვიკარნახებს...

ყველას გასაგონად გვინდა ვთქვათ: მეგობრებო, მეზობლებო, ადამიანებო, ცოტა წყნარად იყავით! და თუ თითო მყვირალასაც დაეწყნარებთ, ჩვენი საზოგადოება კიდევ უფრო ჰარმონიული იქნება, ჩვენი ჯანმრთელობა — უფრო საიმედო, ჩვენი ეკონომია კი უფრო მოსავნებული.

სიტყვა სიმშვიდეს ეხება. ადამიანს ამშვიდებს სიჩუმე და ღლის ხმაური. ურბანიზაციის ქარიშხალან საუკუნეში ადამიანები სოფელს უბრუნდებიან, ხმაურს გაურბიან, მთებსა და აგარაკებს აფარებენ თავს. ხშირად ეს არის შეუცნობელი ლტოლვა იმ უხილავი საოცნებო საგნისაკენ, რაც სიცოცხლეს ახანგრძლივებს, შრომას აიოლებს, საყოველთაო კეთილდღეობისათვის ბრძოლას ნერვების მოუშლელად წარმართავს.

ვინ ხმაურობს? ადამიანი, რომელიც არ სცემს პატივს არც თავს, არც სხვას. განა სადეს ხმაურობს ღვაწლმოსილი მხცოვანი მეცნიერი, წყნარად რომ ზის და წყვეტს ურთულეს პრობლემებს, წყნარად მიაბიჯებს ქუჩაში, წყნარად ესაუბრება შეგობრებს, ღიმილით უკრავს თავს ადამიანებს? კაცობრიობა თავის სრულყოფას ასეთ ადამიანებში აღწევს. კაცობრიობამ, ვგონებ, ყველა ლეგენდაზე უფრო ბიბაცა და გულმხურვალედ მიიღო გოეთეს „ზეზვარის მწუხრის სიმღერა“, რომელშიაც ვეიმარელი ბრძენი იდეალურ სიმშვიდეს უნივერსალური ბრალოგებითა და სისრულით შეეჯო.

ადამიანებო, წყნარად!

მდუმარებენ მწვერვალები,
ტყე და ველიც დუმს,
ალმართი ვერ აგიყვია,
ველარ ითქვამ სულს.
მწვანე ტყეში მწუხრი წვება,
ჩიტიც არა სტკენს...
ცოტა ხანი მოითმინე,
მოისვენებ შენც!

კითხულობთ და ისვენებთ, გულის რიტმი ჭარის ხმას ეწყობა. უკერად მეზობლის ბინიდან ლარნაკის მსხვრევის ხმა ისმის, სკამი ეკედლს შეეღეწა, ქალი ბიჭს ლანძღავს, კაცი ქალს ეუბერება. ხვალ ასეთ დღეს მეზობელს დაატეხენ. ასეთი ადამიანები ხმაურობენ და ზაფრას თესავენ, დიდგულობენ და იქადნებიან...

მზეც კი არიდებს თვალს, კოჯრის ნიავიც კი არ გაკარებია კარს იმ ამღილი ზაფრის ბურუსში. ტლანქი, შეუგნებელი ადამიანები, ასობით საქმით მშრომელს აწუხებენ, ეკიმპეიბიან, უშფოთებენ ძილს, ღრეობენ, ბეღოვნურად ბრიუტენენ ცხოვრებას. ამბტომაც საჭიროროტენ საკითხია აღძრული ბურგასოვის სტატიაში. ითასობით ადამიანი ბაკუთარი გულის ტკივილს ბედავს ამ წერილში. მაგ შეკვეთნა „ერთიანი ფრონტი“ ხმაურთან ბრძოლისა!

ხმაური ასნეულებს ჯანმრთელს და კლავს სნეულს. ხმაური ამფოთებს, ამერეკს, ტანჯავს ადამიანს. ვინც ხმაურობს — მტერია სიცოცხლისა.

ხმაურის მაინე როლს ძველი ხალხებიც გრძნობდნენ. საკმარისია გავიხსენოთ რომაელთა მითოლოგიის ბუმბერაზი კაკუსი, ვულკანის ტლანქი შვილი, რომელიც თავისი მეცეცური ღრიალით ადამიანებს აშეკაკებდა და საკრძალს იტაცებდა. ვიდრე ჰერკულესმა ორ მოკლა ეგი. ამისათვის რომაელები ჰერკულესს თაყვანსა სცემდნენ. კაკუსი მოკვდა, კაკაფონია დარჩა.

ჩვენს დედაქალაქშიც მანქანების სიგნალი იმისათვის აკრძალეს, რომ ეს აბნევს, აშფოთებს, ზიანს აყენებს ადამიანებს. ბევრისაფიის ეს აკრძალვა ქაღალდზე დარჩა. უპატიოსნო რომ უფროდთ, ყოველი დამბაშავე შუბლს შეიერკვეს, საკუთარ მანქანას კი ისე დააყვირებს, რომ მოხუც ქალს, დაფიქრებულ ბერიკაცს ბული გადატრიალდება. ექიმები გვეუბნებიან: მშვიდად! თავაშვებული ძალოვნები კი გიჭკიენიან: „არა!“.

განა მტკიცება უნდა იმას, რომ სიწყნარე წამალია, ხმაური კი — საწამლავი?

ნორმალურია წვიმის შხაპუნი, ფოთლების შრიალი, ჩიტის ბალობა, მეწყერის გუგუნიც კი, მაგრამ ნორმალური არ არის ქუჩაში ბიჭების სტვენა, ტროლეიბუსში გამართული ხმამაღალი ბასი, ხორხოცი, დაკა, უცნობთა ყურებთან ატეხილი სიცილი... ასეთი „მუსიკა“, სამწუხაროდ, ხშირად გვესმის.

ჩვენს ქვეყანაში ყველაფერი კეთდება იმისათვის, რომ ადამიანს შეექმნას სიჩუმის, კარმოხიის, თავგასინობის, ურთიერთპატივისცემის ატმოსფერო. ზოგს, ეტყობა, არა ხერს კულტურულ ადამიანად იწოდებოდეს, უდროო დროს და უსაშველოდ შორს აყვირებს რადიომიმღებს, ტელევიზორს, ან ჩხუბობს. ხმაურობს და მერე თავი დაზარალებულის როლში გამოძაყავს — პირიქითო, თვითონ მაწყენებენ...

აბა რა ტრადიცია უნდა შეიქმნას ზოგიერთი ასეთი მოქალაქის იმედით? როდის იქნება ჩვენი ქალაქი, მაგალითად, ლენინგრადივით იდეალურად წყნარი, თავგასიანი. უხმაურო, თუ ერთი ჩუმად იქნება და ათი იხმაურებს?

ვის არ ხერს მეტხანს იცოცხლოს? ვის არ ხერს მიესალმოს „კომუნისტს“ ფურცლებზე აღძრულ საკითხს და ებრძოლოს ხმაურს?

მოდით, ეს უმბაროდ მოვაგვაროთ. ეს არც ისე ძნელია, თუ საბელმძღვანელოდ გავიხდით ფრიად კუმანურ დეკრეტს:

— ადამიანებო, იყავთო წყნარად!

აკაკი ბელოვანი.

უხილავი მტერი

ადამიანი ცხოვრობს ბგერების სამყაროში. ბგერაა მეტყველება, რომელიც ადამიანებს შორის ურთიერთობის საშუალებაა. ბგერაა მუსიკა, ადამიანებს რომ უდიდეს სიამოვნებას ანიჭებს.

მაგრამ ბგერა ანდა ბგერებისაგან შემდგარი ხმაური განა ყოველთვის კეთილ გავლენას ახდენს ადამიანის ორგანიზმზე? ამ კითხვაზე პასუხს იძლევა მ. ს. ჩესკინი თავის წიგნში „უხილავი მტერი“, რომელიც გამომცემლობა „საბჭოთა საქართველომ“ გამოსცა. წიგნის ავტორი მრავალი წლის მანძილზე სწავლობდა ამ საკითხს. იგი მეცნიერთა ლაბორატორიულ და თეორიულ გამოკვლევებზე დაყრდნობით ამტკიცებს „უხილავი მტრის“ — ხმაურის მავნე გავლენას ადამიანის ორგანიზმზე.

აღნიშნული წიგნი, რომელშიც ასე საფუძვლიანად პირველად არის გაშუქებული ხმაურის პრობლემა, საყარგელთო იქნება ყოველი პროფესიის ადამიანისათვის.

ამაზე დაიწერა მრავალი საგულისხმო სტატია, წერილი, ნარკვევი და დიდტანიანი წიგნებიც კი. აღსანიშნავია, რომ ჩვენი რესპუბლიკა აქტიურად ეხმაურება ამ თემას.

ახლახან „საბჭოთა საქართველომ“ საზოგადოებას მიაწოდა მ. ჩესკინის საინტერესო წიგნი, „უხილავი მტერი“, რომელშიც გაცემულია პასუხი მეტად საჭირბოროტო კითხვაზე — ბგერა, ხმაური განს ყოველთვის კეთილ გავლენას ახდენს ადამიანზე? მრავალი წლის დაუღალავი მუშაობის შედეგად მ. ჩესკინი იმ დასკვნამდე მივიდა, რომ ხმაური ზიანია ადამიანისათვის და ამიტომ ყოველნაირად უნდა ვებრძოლოთ ამ უხილავ მტერს.

ქუჩაში მოძრავი ავტომანქანების, ტროლეიბუსების, მინდვრად მოხუშავე კომბაინებისა თუ ტრაქტორების ხმაური, ბაღრში მონავარდე თვითმფრინავების გუგუნი, ორთქლმავლებისა თუ თბომავლების საყვირის „ხმები თუ ტრასაზე და „ვაგონებზე“ სხვადასხვა საყვირი — ჩვეულებრივი, სირენის ხმით, არღნის მაგვარი ბგერებით და სხვ. ამ მხრივ ყველას აბარებენ ის პირები, რომლებსაც საკუთარი „ყოლგები“ შეუძენიათ და შუაღამისას, ორცა ტკბილ ძილში ვართ, ნაბახუსარნი აბღავლებენ მანქანებს და საიდუმლო სიგნალებით თუ „ეკაჯური ენით“ ეძახიან თავიანთ „ნვსტანვებსა“ და „თინამინებს“. ამ გრძელ ტრასაზე ღამის 12 საათის შემდეგ ერთ ავტოინსპექტორს ვერ ნახავთ. პროსპექტი ბედის ანაბარად არის მიტოვებული. ჩვენ კი, რომელთაც არავითარი ბრალი არ მიგვიძღვის, გვეჭირდება მოსვენება, დასვენება, უხმაურო ცხოვრება... ალბათ, სათანადო დაწესებულებები დაინტერესდებიან ამ მეტად აქტუალური პრობლემით.

რ. შამელაშვილი,
ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი.

ქ. კუთაისი.

უხილავი მტერი

ადამიანი ცხოვრობს ბგერების სამყაროში. ბგერაა მეტყველება, რომელიც ადამიანებს შორის ურთიერთობის საშუალებაა. ბგერაა მუსიკა, ადამიანებს რომ უდიდეს სიამოვნებას ანიჭებს.

მაგრამ ბგერა ანდა ბგერებისაგან შემდგარი ხმაური განა ყოველთვის კეთილ გავლენას ახდენს ადამიანის ორგანიზმზე? ამ კითხვაზე პასუხს იძლევა მ. ს. ჩესკინი თავის წიგნში „უხილავი მტერი“, რომელიც გამომცემლობა „საბჭოთა საქართველომ“ გამოსცა. წიგნის ავტორი მრავალი წლის მანძილზე სწავლობდა ამ საკითხს. იგი მეცნიერთა ლაბორატორიულ და თეორიულ გამოკვლევებზე დაყრდნობით ამტკიცებს „უხილავი მტრის“ — ხმაურის მავნე გავლენას ადამიანის ორგანიზმზე.

აღნიშნული წიგნი, რომელშიც ასე საფუძვლიანად პირველად არის გაშუქებული ხმაურის პრობლემა, საყარგელთო იქნება ყოველი პროფესიის ადამიანისათვის.

გთავაზობთ ახალ საგზაო ნიშანს

ეს წერილი ეხება თბილისში ვაჟა-ფშაველას პროსპექტსაც. ამ პროსპექტზე ბენზინთან მომმარაგებელი სვეტისაკენ დღისით და ღამით მოეშურება ქალაქის მთელი სამარშრუტო საგარაჟო, წყალსაზიდი, ბენზინსაზიდი, ამწე და სხვა ტექნიკური დანიშნულების ავტომანქანების ქარავანი. ძრავები სიძველის გამო საშნელი ღრიანცელით მუშაობენ.

ამას ემატება ქალაქში ჩამოსული რაიონების სამარშრუტო ავტობუსები, რომლებიც, ბენზინგამოლეულები, ერთი ალიქმოთი მიეშურებიან ბენზინის სვეტისაკენ და მოსვენებას არ აძლევენ ათასობით მცხოვრებთ.

ჩვენ გვეყოფა პროსპექტზე მოძრავი ჩვენივე სამარშრუტო ტრანსპორტის ხმაურიც. სახელმწიფო ავტომობილეთა ექსპედიცია ვალდებულია „ჯანმრთელობა“ ხმაური. ეს საქმე მოსაგვარებელია. შეხსენების მიზნით ქალაქის ავტოინსპექციას ვთავაზობ ადამიანთა ყურთასმენის პატივისცემისადმი მიძღვნილ საგზაო ნიშანს.

გივი ლომიძე,
მხატვარი

ერთ-ერთ ადამიანს

დიდი ილია წერდა: „არის ქვეყნად ბევრი იმისთანა საგანი, რომლის გაძიც ძაც ითქმის და არაცა, რადგანაც საგანი ან გამოთქვიერი არ არის ჯერ მთლად, ან მეტად რთულია და დახლართული... ხოლო ქვეყნიერებაზედ ბევრი იმისთანა საგნებიც არის, რომელთა ვითარებაც, ცხადია, როგორც ორჯერ ორი ოთხია. აქ საუბრის გაბმა და ერთმანეთთან ლაპარაკი, საგნის წაღმა-უკუღმა თრევა და წეწვა მეტი ბარგია. ამისთანებზე ლაპარაკი სულგრძელობაა იმის მსრით, ვინც იძულებულია ეჩინინოს მეორეს, რომ ორჯერ ორი ოთხია, და იმის მხრით, ვინც ამ ჩიჩინისთვის ვისმე იძულებულ ქყოფს, მეტისმეტი სიბრიყვეა და გონების დაბნეულობა“.

ეს, სწორედ ამისთანა ამბებზე მოგვიხდება ქვემოთ ლაპარაკი. არც ჩვენ ვგეალისებთ ეს. მაგრამ, ისევ ილიასი არ იყოს, „რას იზამ“, წინსელა და ცხოვრება გვიკარნახებს...

ყველას გასაგონად გვინდა ვთქვათ: მეგობრებო, მეზობლებო, ადამიანებო, ცოტა წყნარად იყავით! და თუ თითო მყვირალასაც დაეწყნარებთ, ჩვენი საზოგადოება კიდევ უფრო ჰარმონიული იქნება, ჩვენი ჯანმრთელობა — უფრო საიმედო, ჩვენი ეკონომია კი უფრო მოსავნებული.

სიტყვა სიმშვიდეს ეხება. ადამიანს ამშვიდებს სიჩუმე და ღლის ხმაური. ურბანიზაციის ქარიშხალან საუკუნეში ადამიანები სოფელს უბრუნდებიან, ხმაურს გაურბიან, მთებსა და აგარაკებს აფარებენ თავს. ხშირად ეს არის შეუცნობელი ლტოლვა იმ უხილავი საოცნებო საგნისაკენ, რაც სიცოცხლეს ახანგრძლივებს, შრომას აიოლებს, საყოველთაო კეთილდღეობისათვის ბრძოლას ნერვების მოუშლელად წარმართავს.

ვინ ხმაურობს? ადამიანი, რომელიც არ სცემს პატივს არც თავს, არც სხვას. განა სადეს ხმაურობს ღვაწლმოსილი მხცოვანი მეცნიერი, წყნარად რომ ზის და წყვეტს ურთულეს პრობლემებს, წყნარად მიაბიჯებს ქუჩაში, წყნარად ესაუბრება შეგობრებს, ღიმილით უკრავს თავს ადამიანებს? კაცობრიობა თავის სრულყოფას ასეთ ადამიანებში აღწევს. კაცობრიობამ, ვგონებ, ყველა ლეგენდაზე უფრო ბიბაცა და გულმხურვალედ მიიღო გოეთეს „ზეზვარის მწუხრის სიმღერა“, რომელშიაც ვეიმარელი ბრძენი იდეალურ სიმშვიდეს უნივერსალური ბრალოგებითა და სისრულით შეეჯო.

ეჭვნიერები ამბობენ

● ოდესმე კაცობრიობა იძულებული გახდება ისეთივე გადამწყვეტი ბრძოლა გამოუცხადოს ხმაურ

დღეს ჩვენი რესპუბლიკის რაიონებში

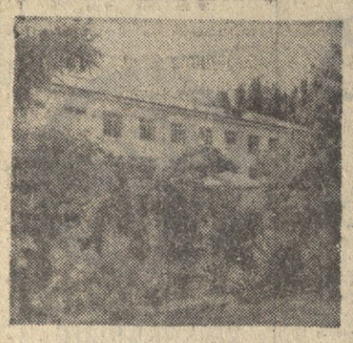

ქარელი

გვატყობინებს ჩვენი საკუთარი კორესპონდენტი

რ. ბასილაშვილი

10 ათასი ვარდი

ინტენსიურად მიმდინარეობს დაბა ქარელის გალამაზება და კეთილმოწყობა. ფართოვდება ტროტუარები, მოიკირწყლა ქუჩები. კერძო სახლებისა და საზოგადოებრივი დანესებულებების ეზოებს გაუკეთდება ლამაზი მესერები, დაბის ტერიტორიაზე — გაზონებში, სკვერებში და პარკებში დაირგვება 10 ათასი ძირი ვარდი.

პრობლემა გადაწყდა

დაბა ქარელის მოსახლეობა წყლის რესურსების დიდ ნაკლებობას განიცდიდა, მაგრამ მიმდინარე წელს ეს პრობლემა გადაწყდა. დაბის 7 ათასამდე მცხოვრებმა უკვე მიიღო დაბალებით, წამში 20 ლიტრი სასმელი წყალი. აღსანიშნავია, რომ წყლის არსებული დებიტი ნაცვლად 2 ათასი წლამდე. ამ დროის მანძილზე სასმელი წყლით უზრუნველყოფილი იქნება როგორც მოსახლეობა, ისე არსებული და ახლად აშენებული ფაბრიკა-ქარხნები.

ასფალტის ქარხანა

ამ ამამად მოქმედი ასფალტის ქარხანა სანსიეროდაც ვერ აკმაყოფილებს მოსახლეობის გაზრდილ მოთხოვნილებას. ამიტომაც ქარელის რაიონის მოსახლეობა ხშირად გამოთქვამს საყვედურს არსებული გზების შესახებ. დღის წესრიგში დადგა საკითხი ახალი ქარხნის აშენების შესახებ...

ქარელელებმა სიტყვა საქმედ აქციეს და ახლა მიმდინარეობს ასფალტის ახალი ქარხნის უკანასკნელი სამუშაოები. ქარხანა ოფიციალურად 189-ე ასფალტის გამოუშვებს. რაც იმის საშუალებას იძლევა, რომ მოკლე დროის მანძილზე ასფალტით დაიფარება რაიონულ ცენტრთან დამაკავშირებელი სასოფლო გზები და ქუჩები.

ქარელის ავტოსარემონტო

წელს ქარელში საექსპლოატაციოდ გადაეცა რესპუბლიკური გაერთიანება „საქსოფლტექნიკის“ ავტოსარემონტო ქარხანა. აქ ძირითადად რემონტს უკეთებენ სოფლის მეურნეობის მანქანა-იარაღებსა და ავტომობილებს. ქარელელი ავტოშემკეთებლები ყოველთვიურად ცდილობენ, რომ მაღალხარისხოვანი იყოს მათ მიერ შეკეთებული მანქანა-იარაღები და ავტომობილები. ქარხანას შეუძლია წელიწადში „გაზ-51“ ტიპის 3 ათას ავტომანქანას გაუკეთოს რემონტი.

1972 წელს ქარხანაში აამუშავებენ ახალ ხაზს, რაც შესაძლებელს გახდის დამატებით შეკეთდეს ვაგონიდან სასუქის გადმოსატვირთი ტრანსპორტიორები, ავტომანქანების სიჩქარის კოლოფები, ავრეთვე წინა და უკანა ხიდები.

სკოლები, ტექნიკუმები, კლუბები

დაბა ქარელში აშენდა ელექტრომექანიკური ტექნიკუმისა და პროფტექნიკური სასწავლებლის კომპლექსი. ტექნიკუმის მსმენელები და პედპერსონალი უზრუნველყოფილია საერთო საცხოვრებლებით, სასადილოთი, კლუბით, სამკითხველოთი და კაბინეტ-ლაბორატორიებით.

ახალი სკოლები აშენდა და მიმდინარეობს მეცადინეობა აბისში, ქარელში, ბრეთში, ფცაში. რუისში და სხვაგან.

განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა აგრეთვე ქარელის რაიონის მოსახლეობის იდეურ-პოლიტიკური დონის ამაღლებას. დღეისათვის რაიონში მოქმედებს 60-მდე კულტსაგანმანათლებელო დაწესებულება. ბრეთის და ბებნისის საბჭოთა მეურნეობებში დასასრულს უახლოვდება კულტურის სახლების მშენებლობა, ხოლო აბისში შენდება სასოფლო კლუბი.

სურათზე: ქარელის რაიონული საავადმყოფო.

ფოტო შ. კუკულაკასი.

ნორჩ მათემატიკოსთა საკავშირო სიმპოზიუმზე

მეცნიერება და მომავალი

ეს რამდენიმე დღეა, რაც სასტუმრო „ივერიის“ ვესტიბიულებსა და ოთახებში სამყარდენინშნიანი პატარა სტუმრები გამოჩნდნენ. საბჭოთა კავშირის რომელი ქალაქიდან ჩამოსულ ბავშვს არ ნახავდით აქ, ოითქოსდა ასაკისათვის მიუფერებელი სერიოზულობით რომ საუბრობდნენ მეცნიერების სხვადასხვა რთულ საკითხებზე.

თბილისის 42-ე მათემატიკურმა საშუალო სკოლამ კარგ ტრადიციას დაუდო სათავე. დეკემბერი „კომუნიზმი უნდა აშენოს ახალგაზრდობამ“ მოაწყო ნორჩ მათემატიკოსთა პირველი საკავშირო სიმპოზიუმი, რომელიც საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებისა და საქართველოს კომპარტიის შექმნის 50 წლისთავს მიეძღვნა.

პირველი პლენარული სხდომა გახსნა სკოლის დირექტორმა ო. დაღანიძემ, სიმპოზიუმის მონაწილეებს მიესალმნენ საპატიო სტუმრები: საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი ა. ხარაძე, ლენინის სახელობის სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა საკავშირო აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი ე. მირცხულავა. სსრ კავშირის პედაგოგიკურ მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი დ. ლორთქიფანიძე, პროფესორები დ. კვესელავა და ვ. კობახიძე.

სიმპოზიუმის მუშაობაში მონაწილეობდნენ მოსკოვის, ლენინგრადის, ტალინის, რიგის, მინსკის, კიევის, კიშინიოვის, ერევნის, ბაქოს, ტაშკენტის და სხვა ქალაქების ნორჩი მათემატიკოსები, სულ 120 მოსწავლე. სიმპოზიუმის მუშაობა ხუთ სექციაში მიმდინარეობდა — მათემატიკის, ფიზიკის, ქიმიის, ლიტერატურისა და ისტორიისა, სადაც მოსმენილ და განხილულ იქნა 70-მდე მოხსენება.

შემთხვევითი როდია ის ამბავი, რომ ამ შეკანიშნავი ღონისძიების წამოწყება სწორედ 42-ე მათემატიკურმა საშუალო სკოლამ ითავა. არსებობის 10 წლის მანძილზე სკოლამ სამაგალითო შედეგებს მიაღწია, მარტო უკანასკნელი 5 წლის მანძილზე 437 კურსდამთავრებულიდან ჩვენი რესპუბლიკისა და საბჭოთა კავშირის სხვადასხვა ქალაქების უმაღლეს სასწავლებლებში ჩაირიცხა 433.

სკოლაში ასწავლიან კვალიფიციური პედაგოგები: რესპუბლიკის დამსახურებული მასწავლებლები — პერსონალური პენსიონერი ქ. ტუსკია და გ. ლორთქიფანიძე, მასწავლებლები: ა. გამაზოვი, კ. კოტლავაშვილი, ლ. მათიბიშვილი, გ. სტეპანოვი. აქვე მოსწავლეთა აღზრდას ემსახურებიან: პროფესორი დ. კვესელავა, მეცნიერი მუშაკები ვ. ბერიკაშვილი, ო. ლალიაშვილი და სხვები.

ამ სკოლის მოსწავლეები სისტემატურად იმარჯვებენ რეპუბლიკურ და საკავშირო ოლიმპიადებზე.

ნორჩ მათემატიკოსთა საკავშირო სიმპოზიუმმა მუშაობა დაამთავრა. მოსწავლეებმა ერთმანეთს გაუზიარეს აზრები, მათ შორის ბევრმა გამოიჩინა თავი მეცნიერების ღრმა ცოდნით, იმსჯელეს მათემატიკის, ფიზიკის, ქიმიის, ლიტერატურისა და ისტორიის მნიშვნელოვან საკითხებზე.

თვალნათლივ გამოჩნდა ის, რომ მომავალი თაობა მთელი პასუხისმგებლობითა და სიყვარულით ეუფლება მეცნიერების ურთულეს დარგებს. მოავალი მაინც სხვაა. ასეთი ღონისძიებები აახლოებს და ამეგობრებს მათ. მეგობრობა კი საწინდარია წინსვლისა და ყოველგვარი გამარჯვებისა.

ბ. დურგლიშვილი.

ერთვნული ბიბლიოთეკა

შემოდგომა ფოტო ზ. დათუაშვილისა.

ვუბრუნდებით დაგეჭდილს

ანთია სამანიშვილების კერა

„ვინ იყო ამბაკო სამანიშვილი?“ — ასეთი სათაურით „კომუნისტში“ (იხ. № 2, 1971 წ.) დაიბეჭდა ჩვენი წერილი, რომელიც მოსწავლე ნარგიზა სამანიშვილის შეკითხვის პასუხი იყო. ჩვენი მოლოდინი გამართლდა — მკითხველები ფართოდ გამოეხმაურნენ ამ მასალას. რედაქციას ამბაკო სამანიშვილის რევოლუციური მუშაობის შესახებ წერილები გამოუგზავნეს პ. ალავიძემ, გ. გაბისონმა, გ. კუპატაძემ (ქუთაისი), მ. სამანიშვილმა, თ. სამანიშვილმა (ზესტაფონი), დ. ახალაცმა (ქარელი), მ. დადიანმა (საჩხერე), შ. სულამანიძემ (ტყიბული), მ. უკლებამ, ნ. სამანიშვილმა, ა. ძინძიბაძემ (თბილისი) და მ. მშვიდობაძემ (ბათუმი).

მკითხველები იწერებიან თავისუფლებისათვის შეუდრეკელი მებრძოლის ამბაკო სამანიშვილის რევოლუციური მუშაობის ეპიზოდებს, გვიყალებენ ეურნალებსა და წიგნს, სადაც მოთხრობილია ამბაკოს თავდადების ამბავი, გვაცნობენ მის ახლობლებს, რომლებმაც არ ჩაავიწყეს სამანიშვილების კერა.

ავტორთა წერილებში გამოთქმული აზრების ერთგვარ შეჯამებას წარმოადგენს გაზეთ „საბჭოთა აჭარის“ უფროსი ლიტერატურული მუშაკის მ. მშვიდობაძის წერილი, რომლადანაც მოვიყვანთ ადგილებს.

„კომუნისტში“ ამბაკო სამანიშვილის შესახებ წერილის გამოქვეყნების შემდეგ, — წერს მ. მშვიდობაძე, — „საბჭოთა აჭარის“ რედაქციაში მოვიდა გივი ცირკოიძე, რომელმაც გადმომცა ამბაკო სამანიშვილის ფოტოსურათი და განაცხადა, რომ ბათუმის საკვანძო დეპოში მუშაობს ამბაკოს ძმისშვილი ივიდიონ სამანიშვილი; იგი საამყოფო საამქროში ორმოცი წელია მუშაობს ზეინკლად. მან ბევრი რამ იცის სახელოვანი ბიძის შესახებ. ამბაკო და მისი მომდევნო ძმა კოსტა ბათუმში ჩამოდიოდნენ უმცროს ძმა ნიკოსთან, იღებდნენ არალეგალურ ლიტერატურას, იძენდნენ იარაღს დასაგვეთ საქართველოს რევოლუციური ორგანიზაციებისათვის... ამბაკო სამანიშვილი უთან ა ხ ე ნ ო რ ი ბრძოლაში დაიღუპა 21 წლისა. მას შთამომავლობა არ დარჩენია.

ზესტაფონის რაიონში, — ვკითხულობთ შემდეგ წერილში, — არის ლამაზი სოფელი ქვედა სახანო. იგი განთქმულია ვაზით და გამრჯე ადამიანებით. აქაური კოლმეურნეები შეძლებულად და კულტურულად ცხოვრობენ, იმკიან თავისუფალი ცხოვრების ნაყოფს. მაგრამ ასეთი რიგი იყო ეს სოფელი რევოლუციამდე. უღარიბესი გლეხის შვილმა ამბაკო სამანიშვილმა შეიძულა უსამართლო წყობილება და რევოლუციონერ თომა ჩუბინიძესთან ერთად უკეთესი მომავლისათვის ბრძოლას შესწირა თავისი ახალგაზრდა სიცოცხლე.

მისი მამა ორდანე სულ ქვედა საზანოში ცხოვრობდა და 120 წლისა გარდაიცვალა. მისმა უმცროსმა შვილმა ნიკომ, მრავალი წელი რომ იმუშავა როტშილდის ქარხანაში, ბათუმი მიატოვა და ქვედა საზანოში თავის ძველ კერაზე დაბრუნდა. დღესაც ანთია სამანიშვილების კერა. აქ ცხოვრობს ნიკოს უფროსი შვილი გაბრიელ სამანიშვილი, რომელიც ახლა პენსიონერია. საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ შრომლიურ კოლმეურნეობას მიაშურა. გაბრიელის ვაჟმა ჯაბამ და ახლა ერთერთ მოწინავე ბრიგადას უდგას სათავეში. ჯაბას და-ძმები ზრომის ფერხულში ჩაებნენ: ბიბეკო ზესტაფონის ფეროშენადნობთა ქარხნის ბრიგადირია. ნანული და გულიკო ქუთაისის ბრეშუმის კომბინატის მეწყვილეები არიან, ნორა თბილისში ცხოვრობს, ეთერი — ზესტაფონში. (მ. მშვიდობაძის წერილი მთლიანად დაიბეჭდა „საბჭოთა აჭარაში“)...

რევოლუციურმა საქმემ, რომელსაც თავი შესწირა ამბაკო სამანიშვილმა, გაამარჯვა; თანასოფლელები, მუშობლები, ახლო ნათესავები სიყვარულით ახსენებენ რევოლუციის თავდადებული რაინდის ამბაკო სამანიშვილის სახელს. საინტერესოა აღინიშნოს, რომ თავის დროზე მის ცხოვრებასა და მოღვაწეობას მიეძღვნა ბაჭუა კუპარაშვილის წიგნი „ამბაკო სამანიშვილი“, რომელიც 1926 წელს გამოიცა და ახლა ბიბლიოგრაფიული იშვიათობაა; ამბაკო სამანიშვილის რევოლუციურ მოღვაწეობაზე წერდა აგრეთვე ძველი რევოლუციონერი ბარონ ბიბინეშვილი თავის ვრცელ ნარკვევში „ალმა“, რომელიც 1926 წელს დაიბეჭდა ეურნალ „მნათობში“ (№ 4, გვ. 216).

ს. ეურაშვილი.

• • •

სურათზე: ძველი რევოლუციონერები (მარცხნიდან): ა. სამანიშვილი, თ. ჩუბინიძე, ვ. მთვარელიძე.

პროფკავშირთა თვითმოქმედი ხელოვნების ფესტივალი

საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის 50 წლისთავის აღსანიშნავად და თვითმოქმედების იდეურ-მხატვრული დონის შემდგომი ამაღლებისათვის რესპუბლიკური პროფკავშირული ორგანიზაციების საქმიანობის აქტივიზაციის მიზნით საქართველოს პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭოს პრეზიდიუმმა გადაწყვიტა მოაწყოს მუშათა კოლექტივების თვითმოქმედი ხელოვნების რესპუბლიკური ფესტივალი.

პროფკავშირთა საოლქო საბჭოებს, დარგობრივი პროფკავშირების რესპუბლიკურ, საოლქო, საფაბრიკო-საქარხნო, დაგეგლობრივ და მუშათა კომიტეტებს წინადადება მიეცათ აქტიური მონაწილეობა მიეღოთ ფესტივალის ორგანიზაციისა და მოწყობაში, 1 დეკემბრამდე შექმნან საორგანიზაციო კომიტეტები და შეიმუშაონ გეგმები.

საქართველოს პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭოს მხატვრული თვითმოქმედების რესპუბლიკური სახლი მოწოდებელია ორგანიზაციულ-მეთოდური და შემოქმედებითი დახმარება გაუწიოს მხატვრული თვითმოქმედების კოლექტივებს.

რესპუბლიკური ფესტივალი ეწყობა სამ ტურად — თეატრალურ, მუსიკალურ, ეოკალურ-საგუნდო, საცეკვაო, საკირკო, სახვითი და დეკორატიულ-გამოყენებითი ხელოვნების, ფოტო და კინომოყვარულთა დარგებში.

პირველი ტური მოეწყობა საწარმოებში, მშენებლობებზე, საბჭოთა მეურნეობებსა და დაწესებულებებში, წითელ კუთხეებში, კლუბებში, კულტურის სახლებსა და სასახლეებში; მეორე — რაიონებში, საქალაქო და საოლქო ცენტრებში; მესამე ტური — რესპუბლიკური ფესტივალი გაიმართება 1972 წელს თბილისში.

საქართველოს პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭოს პრეზიდიუმმა დაამტკიცა ფესტივალის მოწყობის დებულება და საორგანიზაციო კომიტეტის შემადგენლობა, რომელშიც შევიდნენ საქართველოს პროფკავშირთა რესპუბლიკური და საოლქო საბჭოების, დარგობრივ პროფკავშირთა რესპუბლიკური კომიტეტების, საქართველოს სსრ კულტურის სამინისტროს, საქართველოს კომპოზიტორთა და მხატვართა კავშირების, თეატრალური საზოგადოების, კულტურის სამინისტროს ხალხური შემოქმედებისა და პროფკავშირთა მხატვრული თვითმოქმედების რესპუბლიკური სახლების, საქართველოს ტელევიზიის წარმომადგენლები. საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარეა საქართველოს პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭოს თავმჯდომარე თ. მოსაშვილი, თავმჯდომარის მოადგილეები — საქართველოს პროფსაბჭოს მდივანი ნ. ვასაძე, საქართველოს სსრ კულტურის მინისტრის მოადგილე ა. დვალიშვილი, პროფსაბჭოს კულტურულ-მასობრივი განყოფილების გამგე გ. ობაშვილი და პროფსაბჭოს მხატვრული თვითმოქმედების რესპუბლიკური საბჭოს დირექტორი რ. ღვინერია. (საქდესი).

ქართველი და ჩეხოსლოვაკიელი ბავშვების მეგობრობისათვის

საჩუქარი ჩეხოსლოვაკიიდან

თბილისის იან ამოს კომენსკის სახელობის 24-ე საშუალო სკოლის პედაგოგიურ კოლექტივსა და მოსწავლეებს მეგობრული ურთიერთობა აკავშირებთ პრაღისა და კარლოვი ვარის ბევრ სკოლასთან. თბილისში ჩამოსული ჩეხოსლოვაკიელი პედაგოგები და მეცნიერები ხშირი სტუმრები არიან ამ სკოლისა და, პირველად, ქართველები მიემგზავრებიან ხოლმე ჩეხოსლოვაკიელ მეგობრებთან. ამ მეგობრულ ურთიერთობას ეხება ლ. გვაზავა-სანაძის ნარკვევი „იან ამოს კომენსკის ქართული სკოლა“, რომელიც ჩეხოსლოვაკიის „ყოველკვიურულ „უჩიტელსკე ნოვინის“ კომენსკის 300 წლისთავისადმი მიძღვნილ სიუბილეო ნომერში დაიბეჭდა.

ამ დღეებში ლ. გვაზავა-სანაძემ სასახარულო საჩუქარი მიიღო ჩეხოსლოვაკიიდან. ეს არის დიდი პედაგოგისა და მაზროვნის იან ამოს კომენსკის საიუბილეო მედალი და წერილი, რომელსაც ხელს აწერს ჯ. ტ. შაფარიკის სახელობის უნივერსიტეტის პროფესორი ანდრეი ჩუმა. წერილში ნათქვამია:

„საბჭოთა კავშირ-ჩეხოსლოვაკიის მეგობრობის უანმტკიცებისა და დიდი პედაგოგის მოწინავე იდეების პროპაგანდისათვის იან ამოს კომენსკის სიუბილეო წელთან დაკავშირებთან, გვინდა გადმოგცეთ საშასხოვრო მედალი „კომენსკი და სლოვაკია“.

უკანასკნელი აკორდი

„დინამო“ (თბილისი) — „სპარტაკი“ (მოსკოვი) 3:0 (1:0), თბილისი, 12 ნოემბერი, „ლოკომოტივის“ სტადიონი, მაყრ. ძ. ანდუღაფარი (კაუნასი).

„დინამო“ — სტეფანია, ბეტრიაშვილი, ბელიძე, ებრალიძე, ზინაგაშვილი, კუტუკაძე, გაგაშელი, მაზაიძე, ყიფიანი (რეკვიაშვილი), გეგეჭკორი, ლ. ნოდია.

„სპარტაკი“ — ბაუტა, ლოგოფეტი, ზენკოვი, ოლშანსკი, აბრამოვი, კისელიოვი, მირზოევი (კალინოვი), რედინი, პისკარიოვი (ოსიანინი), პაპაკვი, სილაგაძე.

მეტოქეთათვის ეს შეხვედრა ჩემპიონატის უკანასკნელი აკორდი გახლდათ. „დინამოსათვის“ იგი უფრო პრესტიჟის მატჩი იყო, სპარტაკელებს კი პერსპექტივაში მეოთხე ადგილი ესახებოდათ. პაექრობას წინ უძღოდა სპორტის დამსახურებული ოსტატის ს. მეტრეველის გაცილება. მან კაპიტნის სამკლავე ნიშანი ბელიძეს გადასცა, მაისური კი — გუცაევს ბოდიშიც და ყველა მატჩება უსურვა. ვეტერან ფეხბურთელს დინამოელებთან ერთად მიაცილებდა მაყურებელთა ერთსულოვანი ტაში.

გუშინდელი ეს შეხვედრა დინამოელებმა აიმაღლობთ წაიგრეს. გამარჯვება 3:0 თავისთავად მეტყველებს მათს სანქტიმელ განწყობილებაზე. მართალია, ამ ორ ქულას ბრინჯაოს ბრინჯაოსთვის სტურნირო მდგომარეობა არ შეუცვლია, მაგრამ მოსწავლეთ სასიამოვნო ფაქტი — თბილისელებმა თავი დააღწიეს ბურთების უარყოფით სხვაობას და წონასწორობა აღიდგინეს. 33-ე

მოკლედ თამაშზე. ... მსვლელობაზე. ... წეთელ ზოლიდ ... დეგდა მასპინძელი ... ეპირატესობა. მე-11 ... წუთზე ყიფიანის ... და ზენკოვის ... ბრძოლაში სპარტ... ქულმა ცენტრალ... რმა მეველმა ... დომა დაუშვა — ... თა მეკარისათვის ... ზენკოვებინ ნაცვლ... საკუთარ კარში ... იტანა. მეორე ნახ... ვარში ლ. ნოდი... ორჯერ ბილო ... ...